PATVIRTINTA

Birštono savivaldybės
kontrolieriaus
2021-12-14 įsakymu Nr.1-13

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2022-2024 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

ĮVADAS

Birštono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Rengiant Birštono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau – Tarnybos) 2022–2024 metų strateginį veiklos planą, vadovautasi Savivaldybės Birštono savivaldybės strateginiu plėtros planu iki 2030 metų, 2021-2023 metų strateginiu veiklos planu, Savivaldybės tarybos sprendimais. Tarnybos strateginį veiklos planą galime pavadinti audito strategija, nes auditas – pagrindinė Tarnybos veikla. Jame pateikiamos pagrindinės Tarnybos veiklos kryptys, atliekami darbai, laukiami Tarnybos veiklos rezultatai. Šis strateginis planas padės Tarnybai, organizuoti strategijos įgyvendinimo stebėseną ir atlikti pažangos įvertinimą.

Tarnyba yra asignavimų valdytojas, naudojantis Birštono savivaldybės biudžeto lėšas ir atskaitinga Birštono savivaldybės tarybai.

APLINKOS IR IŠTEKLIŲ ANALIZĖ

Politiniai veiksniai. Birštono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Tarptautinėje Limos deklaracijoje (ji priimta 1977 metais INTOSAI IX-ajame kongrese) ypatingas dėmesys skiriamas aukščiausiųjų audito institucijų nepriklausomumui. Kontrolės ir audito tarnybai labai svarbu būti nepriklausomai finansiniu, teisiniu bei politiniu aspektu. Tarnybos audito išvados ir rekomendacijos turi būti pagrįstos objektyviu, politiškai nepriklausomu vertinimu, politikų nurodymai neturėtų daryti įtakos audito procesui. Atliktų auditų išvadų ir rekomendacijų įgyvendinimas didžiąja dalimi priklauso nuo Tarybos ir jos komitetų valios, ypatingai nuo Kontrolės komiteto, todėl labai svarbus dalykiškas bendradarbiavimas su Kontrolės ir kitais Tarybos komitetais.

Ekonominiai veiksniai. Nors Tarnyba nedaro tiesioginės įtakos ekonomikos plėtrai, tačiau augant ekonomikai didėja Savivaldybės piniginiai fondai ir kartu audito apimtys. Ypatingai svarbu sėkmingai konkuruoti kvalifikuotų specialistų darbo rinkoje. Gali atsirasti sunkumų siekiant išlaikyti aukštos kvalifikacijos personalą. Sėkmingam išteklių valdymui (taip pat ir kvalifikacijos kėlimui) būtinas stabilus ir pakankamas finansavimas.

Socialiniai veiksniai. Visuomenės dalyvavimas diskutuojant dėl audito rezultatų potencialiai padidina institucijos teikiamą efektą. Esančios ekonominės sąlygos ypač didina visuomenės susidomėjimą savivaldybės auditų rezultatais, tikintis identifikuoti esamus sisteminius

savivaldybės biudžeto lėšų naudojimo trūkumus ir sulaukti siūlymų, kaip efektyviau panaudoti mokesčių mokėtojų lėšas, ieškoti naujų ekonominių santykių reguliavimo būdų.

Besikeičianti aplinka, nauji iššūkiai ir siekiai skatina Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą nuolatos ieškoti artimesnio bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis, mokslo ir kitomis įstaigomis, siekiant viešojo sektoriaus atskaitingumo, į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuoto valdymo.

Technologiniai veiksniai. Tarnybos informacinių technologijų plėtra yra sąlygojama ypač spartaus globalių informacinių technologijų vystymosi, kuomet nauji ir patrauklūs sprendimai per trumpą laiką tampa pasenę. Audituojamų subjektų apskaitos sistemos dar nėra tvarkomos kompiuterinėmis programinėmis priemonėmis. Kita auditui atlikti reikalinga informacija apie įstaigas, įmones, žemę ir nekilnojamąjį turtą, ir pan. kaupiama valstybės registruose elektroniniu būdu. Mūsų Tarnyba specializuotų audito programų neturi, dirbame pusiau rankiniu būdu (darbo dokumentai ruošiami MS Office programomis). Ir vis dėl to nuolatinė technologijų plėtra skatina atnaujinti turimą savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą, bei kitus informacinių technologijų resursus.

Teisinė bazė. Tarnyba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Vietos savivaldos įstatymu, Viešojo administravimo įstatymu, kitais įstatymais, valstybinio audito reikalavimais, Valstybės kontrolės parengtomis metodikomis, kitais teisės aktais, Birštono savivaldybės tarybos reglamentu, kontrolės ir audito tarnybos veiklos nuostatais. Tolesnis Tarnybos teisinės bazės tobulinimas susijęs su koncepcijos, sietinos su naujo savivaldos modelio projekto, rengimu, įgyvendinimu, Vietos savivaldos įstatymo tobulinimu.

Organizacinė struktūra. Tarnybos organizacinė struktūra patvirtinta savivaldybės tarybos sprendimu. Tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako savivaldybės kontrolierius, kuris vykdo visas įstaigos vadovui įstatymais priskirtas funkcijas. Tarnyboje patvirtintos dvi pareigybės – savivaldybės kontrolieriaus (įstaigos vadovas) ir vyriausiojo specialisto (karjeros valstybės tarnautojas).

Žmonių ištekliai. Svarbu darbuotojams sudaryti sąlygas tobulėti, siekti karjeros, mokytis. Motyvacija turi būti grindžiama visuomenės vertybėmis. Kontrolės ir audito tarnyboje turi dirbti aukštąjį universitetinį išsilavinimą turintys darbuotojai. Keliami reikalavimai darbo patirčiai ekonomikos, teisės, vadybos ar audito srityse. Vykdomas nuolatinis darbuotojų mokymas.

Planavimo sistema. Siekiant įgyvendinti aukštus profesinius ir audito kokybės reikalavimus būtina profesionali institucijos vadyba, tolygi veiksmų seka, pagrįsta lėšomis ir laiko grafiku. Tarnybos veikla yra planuojama kiekvienais metais. Sudaroma kiekvienų metų tarnybos veiklos įgyvendinimo programa.

Veiklos priemonės pagrįstos teisės aktų reikalavimais, žmogiškaisiais ištekliais, lėšomis ir laiko grafiku.

Vidaus kontrolės sistema. Siekiant efektyviai įgyvendinti Tarnybos misiją, strateginius tikslus bei kitus uždavinius Tarnyboje įdiegta rizikos valdymo bei vidaus kontrolės sistema.

Finansiniai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnyba finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Kontrolės ir audito tarnybos biudžeto asignavimų dydį nustato ir skiria Taryba.

Ryšių sistema (informacinės ir komunikavimo sistemos). Tarnybos ryšių sistemą sudaro mobilusis telefonas ir kompiuterinė įranga su programomis. Tarnybą aptarnauja savivaldybės administracija, todėl tolesnis kompiuterinio tinklo tvarkymas ar informacinės sistemos plėtra priklausys nuo savivaldybės administracijos.

Būtinas informacinės sistemos kūrimas, numatant galimybes automatizuoti audito darbo dokumentų rengimą ir valdymą, audito bei administracinių procesų stebėjimą, išteklių valdymą.

INSTITUCIJOS MISIJA, VIZIJA, VERTYBĖS IR UŽDAVINIAI

Misija. Padėti Savivaldybės tarybai išmintingai valdyti ir naudoti turtą, lėšas ir kitus išteklius.

Vizija. Pažangi, profesionali, atvira ir patarianti įstaiga.

Vertybės:

- Kompetencija – esame savo srities profesionalai, darbą atliekame kokybiškai, sąžiningai, atsakingai, skatiname kūrybiškumą, siekiame tobulėti, esame žingeidūs ir novatoriški.
- Bendradarbiavimas – veikiame išvien dėl bendro tikslo, dalijamės žiniomis ir patirtimi, diskutuojame ir geranoriškai padedame vieni kitiems.
- Atsakingumas – esame atsakingi už savo darbus, sprendimus ir siūlymus, dirbame taip, kad galėtume didžiuotis Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba ir jos veikla.

Uždaviniai. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, siekdama atlikti kontrolės ir audito institucijos misiją ir įgyvendinti Vietos savivaldos įstatyme numatytus tikslus, kelia sau tokius uždavinius:

- atlikti Tarnybos veiklos plane numatytus finansinius ir veiklos auditus pagal Tarptautinius audito reikalavimus;
- vykdyti Savivaldybės turto apskaitos, valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kontrolę;
- įvertinti Savivaldybės viešojo administravimo subjektų administracinės veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės ir vidaus audito sistemos patikimumą ir teikti rekomendacijas jai gerinti;
- vykdyti prevencines priemones, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai;
- priimti sprendimus dėl gyventojų prašymų bei skundų nagrinėjimo Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

INSTITUCIJOS STRATEGINIAI TIKSLAI

Stiprinti Tarybos vykdomą savivaldybės biudžeto kontrolę. LR Vietos savivaldos įstatyme numatyta, kad Taryba prižiūri, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas. Viena iš efektyvios kontrolės priemonių yra Tarnybos auditinė veikla. Savo ruožtu, Tarnybos veiksmingumas gali būti žymiai padidintas, jei Taryba ir Kontrolės komitetas išklausytų ir aptartų Tarnybos svarbiausius auditų rezultatus ir susitelkę kartu imtųsi ar paskatintų kitus imtis reikiamų veiksmų, siekiant pašalinti auditų metu nustatytus veiklos trūkumus.

Siekdama šio strateginio tikslo, kontrolės ir audito tarnyba aktyviai bendradarbiauja su Kontrolės komitetu, kitais komitetais, savivaldybės administracija. Kontrolės komitetui teikiama informacija apie atliktų auditų ir kitų atliktų kontrolės priemonių rezultatus, teikiamos išvados dėl visų atliktų auditų, patikrinimų, skundų.

Skatinti pažangių finansų valdymo ir kontrolės sistemų diegimą viešajame sektoriuje. Pradėjus taikyti tarptautiniu mastu priimtus audito standartus bei geriausią praktiką, pasikeitė pagrindinis Tarnybos veiklos tikslas. Dabar audito užduotis – ne tik ieškoti klaidų bei pažeidimų,

bet ir padėti gerinti savivaldos sektoriaus skaidrumą ir atskaitingumą, racionalų finansų valdymą ir patikimą kontrolę.

Vienas iš apskaitos, skaidrumo ir atskaitingumo gerinimo būdų – vidaus kontrolės stiprinimas. Atlikdami finansinį auditą, mes vertiname audituojamų subjektų vidaus kontrolės procedūras – ar jos yra pakankamos ir veiksmingos. Savivaldybės institucijai, įstaigai skirtų savivaldybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumas ir efektyvumas priklauso nuo to, ar vidaus kontrolės procedūros leidžia fiksuoti padarytas klaidas ir laiku jas ištaisyti. Tose institucijose, kuriose vidaus kontrolė veikia efektyviai, žymiai sumažėja atliekamo audito apimtis. Taigi nauda savivaldybei akivaizdi – užtikrinamas taupus ir teisėtas savivaldybės biudžeto lėšų naudojimas.

Skatinti į rezultatus orientuotą valdymą viešojo administravimo subjektuose. Savivaldybėje yra programinis biudžetas, asignavimų valdytojai skatinami veiklą orientuoti į rezultatus. Patobulinta strateginio planavimo metodika bei kiti teisės aktai, susiję su į rezultatus orientuotu valdymu. Į rezultatus orientuoto valdymo skatinimas viešajame sektoriuje yra glaudžiai susijęs su vidaus kontrolės sistemų stiprinimu, rezultatyvesniu lėšų panaudojimu viešajame sektoriuje.

Šiuo metu į rezultatus orientuotas valdymas sklandžiai įgyvendinamas Savivaldybės viešajame sektoriuje. Visos institucijos bei įstaigos tinkamai nustato programų tikslus, kurie turėtų atspindėti siekiamą poveikį visuomenei, uždavinius, kurie parodytų institucijų bei įstaigų teikiamas paslaugas. Vertinimo kriterijų sistema bei ją palaikanti valdymo informacijos sistema, leidžiančios visapusiškai įvertinti viešojo administravimo subjektų veiklą, taip pat yra pakankamai išvystytos. Asignavimų valdytojų atskaitomybė už veiklos rezultatus yra pakankama ar patikima.

Tarnyba atlieka veiklos auditus, kuriais siekiama audituojamiems subjektams pateikti rekomendacijas, leidžiančias pasiekti, kad savivaldybės turtas būtų naudojamas taupiai, efektyviai ir rezultatyviai. Todėl artimiausiais metais didelis dėmesys bus skiriamas į rezultatus orientuotam valdymui viešojo administravimo subjektuose toliau tobulinti.

Skatinti, kad savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai teiktų tikrą ir teisingą finansinę atskaitomybę.

Tarnyba atlieka finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose bei savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, tikrina audituojamų subjektų veiklą, analizuodama jų finansinę atskaitomybę. Auditorius, atlikęs audituojamo subjekto veiklos rizikos vertinimą ir nustatęs padidintos rizikos sritis, informuoja apie jas subjekto vadovybę ir sudaro sąlygas imtis priemonių nustatytai rizikai valdyti bei ištaisyti esamas klaidas iki finansinės atskaitomybės pateikimo. Tarnyba teikia išvadas dėl savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių ir dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių.

BENDRAS INSTITUCIJOS LĖŠŲ POREIKIS IR NUMATOMI FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai biudžetiniams 2021 metams (patvirtinti) tūkst. eur	Projektas 2022 metams tūkst. eur	Projektas 2023 metams tūkst. eur	Projektas 2024 metams tūkst. eur
1. Iš viso asignavimų išlaidoms	65,8	70	73,4	74,2
iš jų darbo užmokesčiui ir soc. draudimui	63,6	67,9	68,5	69
materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	0	3	0	0
2. Finansavimo šaltinis Savivaldybės biudžetas	65,8	73	73,4	74,2

3. etatų skaičius	2	2	2	2

SAVIVALDOS TOBULINIMO PROGRAMA

Pagrindiniai rodikliai

Įstaigos	Teikiama programų	Veiklos plano įgyvendinimas
1	1	100 proc.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos vertinimo kriterijai

Finansinio audito sritis. Efekto: savarankiška, nepriklausoma, sustiprėjusi kontrolė.
Rezultato: įgyvendinta rekomendacijų.
Produkto: tenka biudžeto lėšų vienam savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos tarnautojui.

Veiklos audito sritis. Efekto: subjektų pažanga.
Rezultato: įgyvendinta rekomendacijų.
Produkto: atlikta veiklos auditų.

PROGRAMOS APRAŠYMAS

Atsižvelgiant į Lietuvos finansų kontrolės sistemą, Kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas. Kontrolės ir audito tarnyba atlieka auditą pagal Tarptautinius audito standarto reikalavimus.

Programos aprašymas. Kontrolės ir audito tarnyboje sudaryta išorės audito savivaldos sektoriuje programa, atspindinti pagrindinę Kontrolės ir audito tarnybos veiklą – savivaldybės biudžeto ir konsoliduotų finansinių ataskaitų auditą. Programa turi keturis į išorę orientuotus tikslus, susijusius su kontrolės stiprinimu, taip pat su veiklos ir finansiniu auditu, atliekamu daugelio pasaulio šalių aukščiausiųjų audito institucijų:

1. *Padėti Tarybai vykdyti efektyvią savivaldybės biudžeto kontrolę.*
2. *Skatinti, kad viešojo administravimo subjektai teiktų tikrą ir teisingą finansinę atskaitomybę.*
3. *Didinti viešojo sektoriaus efektyvumą.*
4. *Diegti pažangias finansų valdymo ir kontrolės sistemas viešajame sektoriuje.*

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas

Sukurta efektyvi savivaldybės biudžeto ir finansų sistema. Sukurta stipri vidaus kontrolės sistema – pakankamos ir veiksmingos vidaus kontrolės procedūros, teisingas ir efektyvus asignavimų valdytojams skirtų biudžeto lėšų panaudojimas, jų veiklos planavimas vadovaujantis strateginio planavimo metodika bei teisinga biudžeto lėšų apskaita. Skaidri viešojo sektoriaus atskaitomybė visuomenei.